

Notatka o Parku Szczytnickiego

Do roku 1854 był Parkiem prywatnym rodziny Hohenzolernów - składał się ze starej dąbrowy wzbogaconej obcymi drzewami - (teren między ul. ul. Mickiewicza, a Kochanowskiego). Od tego roku został przystosowany dla potrzeb ludności miasta.

W roku 1885 został on zwiększony o teren między ul. ul. Mickiewicza a Kopernika - założony w stylu angielskim z zastosowaniem wielu gatunków aklimatyzowanych.

W roku 1900 włączone w skład parku rejon Morskiego Oka i Zacisza. W roku 1913 po dwuletnich intensywnych pracach otwarto Wystawę Ogrodniczą. Przeniesione z Opolszczyzny (z okolic Kędzierzyna) zabytkowy kościółek drewniany - utrzymany w stylu śląskim (po wojnie dwukrotnie remontowany - ostatnie przez opiekuna społecznego i Kurię Arcybiskupią).

Zbudowane najbogatszy w Europie Ogród japoński z układem kamieni, elementami kultu religijnego i roślinnością wschodnią.

Ogród ten posiada do dziś piękną kolekcję redodendronów i azalii (co roku uboższą).

Ponadto w 1900 roku zaczęto budowę bardzo ciekawej i bogatej części między ul. ul. Kopernika, a Dembowskiego t.zw. Dawnego Szkolnego Ogrodu Botanicznego. Obiekt ten przez dłuższy okres spełniał rolę dydaktyczną - zgromadzone tu dużą ilość bardzo wartościowego materiału roślinnego z całego świata.

W chwili obecnej Park zawiera około 50 drzew dębów szypułkowych o obwodzie powyżej trzech metrów na wysokości piersi.

Zawiera dużą ilość starych cisów, redodendronów i azalii z gatunków u nas ustawowo chronionych, oraz około 2.000 gatunków i odmian flory drzewiastej rodzinnej i aklimatyzowanej (22 gat. klonów, 36 gat. dębów i t.p.)

Jest pięknym wzorem kształtowania parków - budowany i przekształcany przez wybitnych znawców architektury ogrodniczej. Za czasów niemieckich był uważany za obiekt zabytkowy ze względu na wartość założenia i bogactwo materiału roślinnego, oraz wiek sędziwych drzew. Obiekt jest wielokrotnie cytowany w literaturze zagranicznej i krajowej.

Drzewa wymagają plombowania.

Zam. i Lic. dr. J. Sibiński
wzrost. Pl. Saliny 16.

Notatka dotycząca parku Szczytnickiego
we Wrocławiu.

Praca wg niemieckiego autora Johanna Herolda z r. 1917 wspomina, że mieszkańcy Szczytnik-Gaj otrzymali 24.I.1259 r. prawo połowu ryb "małą siecią", nadane przez Henryka III.

Cenna wzmianka "Szczytniki-Gaj" pozwala wnioskować, że tereny prastarego słowiańskiego gaju stanowią kolebkę dzisiejszego parku Szczytnickiego.

Przez szereg wieków park pozostawał w rękach Książąt i królów pruskich i był stopniowo poszerzany, aż uzyskał olbrzymi obszar dochodzący do 300 ha. Cały teren parku ówczes bagienno-łaskowego charakteru w miarę osuszania błot w w.XIX, oddawano na osiedla willowe, przy czym na stadion olimpijski przypadło najwięcej obszaru.

W roku 1866 park wg pracy przewodniczącego niemieckich dendrologów dr Fryderyka hr. Schwerina otwarty został dla publiczności.

Najstarsza część parku ma około 25 ha. Wiekowy drzewostan, liczący około 600 lat /dęby/. Do tej części parku dotyka t.zw. lasok Goepperta, ciągnący się wzdłuż ul. Mickiewicza, Kopernika i nad strumieniem Czarna Woda. Goepfert, wybitny botanik i obrońca pomników przyrody, nie tylko rozszerzył park, ale i wzbogacił go wieloma cennymi i rzadkimi okazami. Prace przez niego rozpoczęte ukończono w roku 1888. W lasu tym znalazł schronienie charakterystyczny dla śląskiego budownictwa kościółek drewniany z Opolszczyzny, kryty gontem, z sobotami.

Dalsze poszerzenie parku osiągnięto przez włączenie terenów wzdłuż koryta Odry i ul. Młodej Gwardii. Obok tego pasa znajduje się jezioro, obecnie zwane "Morskie Oko", udostępnione dla publiczności jako kąpielisko miejskie w latach 1876-1878.

Rozatym do kompleksu parkowego wszedł szkolny ogród botaniczny o powierzchni ca 30 ha między ul. Kopernika a al. Dembowskiego. Na terenie tym od 1875 r. do 1913 r. wysadzono dużą ilość egzotycznych drzew i krzewów.

W rezultacie w obecnej chwili teren parku leży na obszarze 39 ha.

Bogactwo gatunków drzew i krzewów /około 1000 gatunków/, wspa-
niałe okazy dębów i klonów - stawia park Szczytnicki w rzędzie rów-
nym z ogrodem Kórnickim.

Architektura parku Szczytnickiego jest rozwiązana w postaci
rozlicznych kompozycji z poszczególnych epok, jednakże dominuje
rozwiązanie karajobrazowe.

W pobliżu pergoli urządzono ogrody: renesansowy, barokowy i
secesyjny, z których pozostało mało śladów przez wydzielenie ich
na tereny wystawowe /Wystawa Ziemi Odzyskanych/. Dotychczas tych
obszarów parkowi nie zwrócono, wręcz przeciwnie były zakusy dokoop-
towania dalszych terenów parku do użytkowania dla celów rozbudowy
Wytwórni Filmów Fabularnych, mieszczącej się w pawilonach wysta-
wowych.

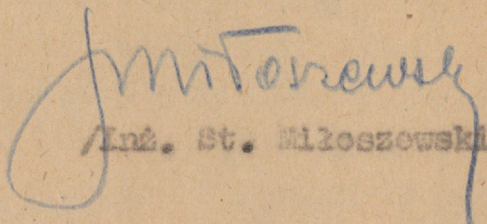
Z partii miniaturowych ogrodów pozostał jedynie ogród japoń-
ski ze starymi okazami flory japońskiej /założony 1903-1913 przez
hr. Hochberga - wielkiego znawcę japońszczyzny/. Niektóre z nich
liczą po kilkaset lat, tak że o przesadzaniu ich nie ma mowy.

Ogród ten jest wyposażony w oryginalną herbaciarnię japońską
nad brzegami jeziora z wyspami.

Wyłożenie terenu ogrodu kamieniami i płytami kamiennymi wg
układu ściśle określonego kanonami już nie sztuki ogrodniczej, ale
przepisami religijnymi - stworzyło z ogrodu japońskiego jedną z
najcenniejszych części parku Szczytnickiego.

Dotychczas stan parku jak i ogrodu japońskiego był fatalnie
zaniedbany, obecnie Zarząd Zieleni przystąpił do generalnego po-
rządkowania.

Oczyszczono dna i uregulowano brzegi wszystkich wodociągów,
założono nowe mostki przez nie, naprawia się nawierzchnię alejek,
a w ogrodzie japońskim skopano zachwaszczone miejsca między krze-
wami. Przystąpiono do podsiowu trawników i t.p. prac.

/Inż. St. Miłoszewski/

Warszawa, dn. 4. I. 56 r.